

КАФЕДРА МОВ

Українська як іноземна

Освітній ступінь Магістр
Спеціальність 025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма
Спеціалізація

Курс	1
Семестр	1,2

Статус Основна

ECTS	6
Годин	180
Лекції	48
Семінарські заняття	48
Самостійна робота	84

Семестровий контроль Іспит

Інформація про викладача

ПІБ	Юрова Інна Юріївна Ст. викладач, кандидат філологічних наук
Профіль викладача	https://scholar.google.com/citations?view_op=list_works&hl=uk&user=38USGm8AAAAJ
e-mail	iiurova@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Знання загальних правил української мови, її граматичних особливостей, специфіки реалізації функціональних стилів, володіння мовно-професійною компетенцією є надзвичайно важливими для фахівця музикознавчої сфери.

Мета викладання навчальної дисципліни «Іноземна мова (українська)» - формування високого рівня мовної компетентності у професійній і науковій сферах комунікації, підвищення загальнокультурного та інтелектуального рівнів особистості, закріплення на практиці знань з лексики, граматики, синтаксису української мови тощо.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Українська мова як іноземна» є:

- предметні завдання: оволодіння предметним змістом, який за допомогою мовного і мовленнєвого матеріалу може бути переданий у процесі спілкування; предметний зміст включає в себе сфери спілкування, теми спілкування та комунікативні інтенції.
- мовні завдання: оволодіння студентами необхідною кількістю мовних одиниць і формування на їх основі знань і навичок (фонетичних, граматичних, лексичних), які забезпечуватимуть можливість користування мовою як засобом професійного спілкування.
- мовленнєві завдання: формування і розвиток комунікативних умінь на основі професійних мовних та соціокультурних знань і навичок в межах предметного змісту мови;

- загальнонавчальні завдання: набуття умінь працювати з книгою, словником, робити навчальні записи українською мовою, логічно й послідовно будувати висловлювання; розвиток пізнавальної і розумової активності, розвиток навчально-професійного спілкування іноземних студентів.
- професійні завдання: формування необхідного лексичного мінімуму з фахових дисциплін, а також знань, умінь, навичок, які дозволять вільно функціонувати в навчально-професійній сфері.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- графічну систему української мови, співвідношення між звуками і буквами;
- правила орфоєпії та орфографії;
- граматику української мови, що охоплює передбачені програмою теми;
- лексику в межах опанованих лексико-семантичних груп;
- найбільш загальноживані фразеологічні одиниці української мови.

уміти:

- орфоєпічно правильно читати тексти відповідного рівня складності;
- орфографічно правильно писати лексичні одиниці активного словника;
- розуміти викладача або диктора і вести бесіду в межах вивченої тематики на базі пройденого лексико-граматичного матеріалу;
- ставити логічні запитання за змістом прочитаного тексту та давати відповіді на них; укладати план тексту і коротко переказувати за текст планом.

Для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовуються електронна пошта, скайп, вайбер, Zoom.

Перелік тем

Тема 1. Норми усного та письмового спілкування

Алфавіт. Основні випадки чергування у-в, і-й. Основні випадки чергування голосних звуків. Сполучення йо,ьо. Вимова я,ю,є,ї. Тверді та м'які приголосні. Подвоєння та подовження приголосних. Наголос. Відкритий та закритий склад. Вимова наголошених та ненаголошених голосних. Звуки та призвуки. Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Тверді та м'які приголосні. Подвоєння та подовження приголосних. Одзвінчення та оглушення приголосних. Вимова літери щ. Буквосполуки дж, дз. Особливості вимови груп приголосних (-ться, -шся, -жці, -щці, -чці, -тч-, -тці, зж-).

Ділова документація як складова письмового спілкування. Етикет службового листування. Правила оформлення різних типів листів.

Тема 2. Фемінітиви. Іменники жіночого, середнього, чоловічого роду

Поняття про фемінітиви. Правила позначення професій. Категорія роду та його взаємодія з іншими категоріями української мови. Жіночий, чоловічий та середній рід, його формування. Рід іменників. Рід іншомовних слів. Рід відмінюваних та невідмінюваних слів.

Місто та урбаністична система. Поняття про місто та село. Інфраструктура міста. Провідні культурні, історичні та інші пам'ятки міста. Місцеві традиції. Моє рідне місто. Читання текстів на відповідну тему. Формування усної розповіді на поставлену тему.

Тема 3. Іменниково-числівникові конструкції

Числівник як частина мови. Іменник як частина мови. Лічба. Відмінювання іменників та числівників. Сполучення іменників та числівників, їх узгодження у роді, числі та

відмінку. Питальні конструкції «коли?». Сполучення на позначення днів тижня, дат та часу. Друзі та пригоди. Друзі з різних країн. Толерантність. Запобігання булінгу. Віртуальні та реальні друзі. Соціальні мережі. Правила спілкування в інтернеті. Мої друзі. Читання текстів на відповідну тему. Формування усної розповіді на поставлену тему.

Тема 4. Словосполучення та інтонаційні конструкції

Словосполучення як одиниця синтаксису. Сполучення слів, які не є словосполученнями. Сурядні та підрядні словосполучення. Прості та складні словосполучення. Комбіновані словосполучення. Типи словосполучень за голосним словом (іменні, дієслівні, прислівникові). Синтаксично вільні та синтаксично невольні словосполучення. Узгодження, керування та прилягання у словосполученнях.

Повторення поняття інтонаційної конструкції. Їх класифікація. Використання різних типів інтонаційних конструкцій під час живого спілкування. Правила вживання інтонаційних конструкцій на письмі.

Музей як форма культурного простору. Музейна культура України. Найвідоміші музеї України та світу. Інтерактивні музеї як сучасна форма організації музейного простору. Види музеїв. Лексика на позначення культурних та мистецьких понять. Читання текстів на відповідну тему.

Тема 5. Питальні речення

Питальні речення як одиниця синтаксису. Види питальних речень. Вимоги до оформлення та формування питальних речень. Питальні речення та інтонаційні конструкції.

Бібліотеки як культурний простір. Види бібліотек. Способи організації книг та топосів у бібліотеці. Віртуальні бібліотеки як форма сучасного існування. Фонотеки. Провідні бібліотеки Києва та України. Лексика на позначення культурних та мистецьких понять. Читання текстів на відповідну тему. Формування усної розповіді на поставлену тему.

Тема 6. Прості та складні речення

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертань).

Розповідь про житло. Помешкання людини, його призначення. Типи житла. Опис інтер'єру. Лексика на позначення спеціальних понять та термінів, кольорів, форм. Читання текстів на відповідну тему. Формування усної розповіді на поставлену тему.

Тема 7. Діалог та монолог

Способи відтворення чужого мовлення. Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом. Діалог та полілог.

Подорожі як сучасний спосіб відпочинку людини. Види подорожей. Подорожі Україною та світом. Мої улюблені екскурсійні маршрути. Лексичний блок: терміни та поняття культурної сфери. Читання текстів на відповідну тему.

Тема 8. Відмінювання іменників

Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній.

Число іменників. Відмінювання іменників. Правила та закономірності формування відмінкових закінчень іменників залежно від роду та числа. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Кличний відмінок (у власних чоловічих та жіночих іменах).

Транспорт як спосіб пересування. Провідні форми транспорту та правила користування ним. Національний транспорт України, традиції та сучасність. Лексика на позначення різних видів транспорту. Дієслова на позначення руху.

Тема 9. Відмінювання прикметників, займенників, числівників

Прикметник як частина мови. Відмінювання прикметників. Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Співвіднесеність займенників з іменниками, прикметниками й числівниками. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні. Особливості їх відмінювання. Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання.

Поняття про зовнішність людини. Лексика на позначення кольорів, форми, довжини як спосіб описання зовнішності. Порівняльні конструкції. Моя зовнішність. Зовнішність мого друга. Читання текстів на відповідну тему. Формування усної розповіді на поставлену тему.

Тема 10. Часові форми дієслова

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Особові закінчення дієслів I та II дієвідміни. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу. Граматичні та логічні правила творення теперішнього, майбутнього та минулого часу. Поняття про характер та звички людини. Лексика на позначення рис характеру. Опис типових звичок. Читання текстів на відповідну тему. Формування усної розповіді на поставлену тему.

Тема 11. Ступені порівняння прикметників та прислівників

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів.

Одяг людини, його типи, форми. Національний одяг українців. Лексика на позначення розмірів, форм, кольорів. Тема моди та модного одягу. Мій улюблений одяг. Читання текстів на відповідну тему. Формування усної розповіді на поставлену тему.

Тема 12. Українська народна пісня

Поняття про фольклор. Українська народна пісня та традиції її написання. Види народних пісень. Провідні виконавці народних пісень. Маруся Чурай та її творчість. Лексика на позначення культурних, педагогічних та мистецьких понять. Музична термінологія. Читання текстів на відповідну тему. Формування усної розповіді на поставлену тему. Дієслово як частина мови. Дійсний спосіб дієслова, граматичні та логічні правила його формування. Виконання вправ.

Тема 13. Українські композитори

Провідні українські композитори. Українські композитори, відомі у світі. Сучасні українські композитори. Мій улюблений український композитор. Лексика на позначення

культурних, педагогічних та мистецьких понять. Музична термінологія. Читання текстів на відповідну тему. Формування усної розповіді на поставлену тему. Дієслово як частина мови. Наказовий спосіб дієслова, граматичні та логічні правила його формування. Виконання вправ.

Тема 14. Українські виконавці

Провідні українські виконавці. Українські виконавці, відомі у всьому світі. Сучасні українські виконавці. Мої улюблені українські виконавці. Лексика на позначення культурних, педагогічних та мистецьких понять. Музична термінологія. Читання текстів на відповідну тему. Формування усної розповіді на поставлену тему. Дієслово як частина мови. Умовний спосіб дієслова, граматичні та логічні правила його формування. Виконання вправ.

Тема 15. Українська естрада

Поняття про естраду, естрадних виконавців. Популярна музика. Відомі українські виконавці та гурти. Мої улюблені українські представники естради. Лексика на позначення культурних, педагогічних та мистецьких понять. Музична термінологія. Читання текстів на відповідну тему. Формування усної розповіді на поставлену тему. Порядкові та кількісні числівники. Відмінювання, правопис, лічба. Виконання вправ.

Форми та технології навчання

Практичні заняття, слово вчителя, диспут, презентація, диктант, написання есе.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу у месенджері.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у обговореннях та доповнення на семінарах	20
2.	Реферат за обраною тематикою	10
3.	Презентація досліджень за обраною тематикою	5
4.	Відвідування практичних занять, активна робота на них	5
	Модульні контрольні роботи	10
5.	Екзамен(залік)	50
	Всього	100

Критерії оцінювання знань студентів

Оцінка «**відмінно**»: студент володіє глибокими і міцними знаннями, здатний самостійно мислити, може визначати тенденції та протиріччя мовних процесів, робить аргументовані висновки, вирішує творчі завдання, має високий рівень грамотності.

Оцінка «**добре**»: студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, володіє фактами мовного процесу, здатний встановити причинно-наслідкові зв'язки між явищами соціально-історичного життя і сферою мови, уміє наводити власні приклади на підтвердження власних думок. Під час написання текстів допускає незначні помилки.

Оцінка «**задовільно**»: студент розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками окреслити головні етапи розвитку мови, має стійкі навички роботи з підручником та текстами, може наводити приклади, пише з помилками.

Оцінка «**незадовільно**»: студент не розуміє основного навчального матеріалу, не здатний відтворити основні етапи і явища мовного процесу, допускає велику кількість помилок.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Позааудиторні заняття

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь студентів у міжнародних та вітчизняних конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах тощо.

Рекомендована література

1. Антонів О., Паучок Л. Українська мова для іноземців: модульний курс. К. : Інкос, 2019. 268 с.
2. Базовий двомовний словник (українсько-французький, українсько-англійський, українсько-китайський, українсько-арабський)
3. Біденко Л., Завгородній В. Українська для іноземців. Навчальний посібник. К. : Університетська книга, 2020. 279 с.
4. Бойко І. О., Бондар М. В. Практичний курс української мови для іноземців. Навчальний посібник. К. : Вид. центр КНЛУ, 2012. 228 с.
5. Голованенко Є., Дегтярьова Т. Українська для іноземців. Навчальний посібник. К. : Університетська книга, 2020. 279 с.
6. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. К., 2013.
7. Зайченко Н. Ф., Воробйова С. А. Практичний курс української мови для іноземців: усне мовлення. К.: Знання України, 2018. 324 с.
8. Інформаційно-довідкові матеріали щодо роботи з іноземними громадянами в галузі освіти України. К., 2017.
9. Котик Л. Л. Українська граматики у комунікативних моделях / Наук. ред. Р. В. Болдирев. К.: Видавничий центр КНЛУ, 2011. 352 с.
10. Лисенко Н. О., Кривко Р. М., Світлична Є. І., Цапко Т. П. Українська мова для іноземних студентів. Навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2019. 240 с.

11. Методична розробка з наукового стилю української мови / для іноземних студентів вищих економічних навчальних закладів / Укл. С.А. Чезганов. К., 2012.
12. Методичні рекомендації до складання робочих програм дисциплін та робочих навчальних програм кредитних модулів. К., 2016.
13. Мова для всіх: Навчальний посібник з української мови для студентів підготовчого факультету. Частина 1 / Моргунова Н.С., Резван О.О. Харків, 2016. – 85 с.
14. Мова для всіх: Навчальний посібник з української мови для студентів підготовчого факультету. Частина 2 / Моргунова Н.С., Резван О.О. Харків, 2016. 90 с.
15. Терлак З. Українська мова для початківців. К. : Априорі, 2020. 268 с.
16. Українська мова для іноземців / Чистяхова А.Б., Селіверстова Л.І., Лагута Т.М. / Підручник. Харків: Індустрія, 2018. 383 с.
17. Чезганов С. А. Українська мова як іноземна. Навч. пос. У 2 ч. К.: КНЕУ, 2018. 232 с.